

ЗІГМУНД ФРОЙД УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНА

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою університету

Протокол № 8 від
«31» липня 2024 р.

ПРАКТИКА ПІД СУПЕРВІЗІЄЮ

СИЛАБУС

Освітній рівень: Другий (магістерський)

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 053 Психологія

Освітньо-професійна програма "Психологія"

Статус дисципліни: обов'язкова

Форма навчання: денна

<u>Форма навчання</u>	<u>Курс</u>	<u>Семестр</u>	<u>Лекції (год.)</u>	<u>Практичні (год.)</u>	<u>Самостійна робота студента (год.)</u>	<u>Разом (год.)</u>	<u>Захист (сем.)</u>
<u>Денна</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	-	-	<u>180</u>	<u>180</u>	<u>2</u>

1. Загальна інформація про викладача (лектора, асистента).

Клименко Іван Сергійович

Кандидат психологічних наук, завідувач кафедри психології ЗФУУ

Контактна інформація: e-mail: raewskaya@ukr.net

2. Назва, код дисципліни і кількість кредитів

На вивчення навчальної дисципліни «Практика під супервізією» відводиться **180** годин **6** кредитів ЄКТС.

3. Час і місце проведення практики

Вивчення здійснюється протягом 3 семестру на 2-ому курсі навчання.

4. Пререквізити і постреквізити практики

Курс «Практика під супервізією» є складовою частиною дисциплін фахового циклу нормативного блоку, його вивчення передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки висококваліфікованих фахівців – магістрів психології, формування у студентів базових знань професійних компетентностей щодо супервізійного аналізу випадків, розвитку рефлексивної практики та ефективного використання супервізійних інструментів у психологічній та психотерапевтичній діяльності. Курс «Практика під супервізією» є логічним продовженням «Клінічна психологія. Клінічна психодіагностика», «Сучасні методи психологічного тестування», «Нейропсихологія з основами нейродіагностики та нейрокорекції», «Сучасні методи психологічного тестування».

Для успішного проходження «Практики під супервізією» студенти повинні володіти знаннями з таких предметів:

Пререквізити:

- Клінічна психологія. Клінічна психодіагностика – навички оцінки психічного стану пацієнтів та проведення діагностики.
- Травмотерапія та кризове консультування – підходи до роботи з пацієнтами, які пережили травматичні події.
- Доказова практика в психології і психотерапії – розуміння ефективності психотерапевтичних втручань на основі наукових даних.
- Групові методи в психотерапії – знання динаміки групової роботи та використання групових терапевтичних технік.
- Етичні, практичні та правові засади роботи психолога – професійні стандарти та норми роботи у сфері психологічного консультування.

Після завершення дисципліни студенти зможуть застосовувати отримані знання у таких предметах та практиках:

Постреквізити:

- Переддипломна практика зі спеціальності «Психологія» – впровадження професійних навичок у практичну та наукову діяльність.

- Психологія та психотерапія в системі охорони здоров'я – інтеграція психотерапевтичних методів у медичну сферу.
- Кризові інтервенції в психологічній практиці – використання навичок супервізійної практики у роботі з пацієнтами у критичних ситуаціях.
- Основи військової психології – застосування набутих навичок у роботі з військовослужбовцями та постраждалими.

Науковий семінар – поглиблення знань та обговорення сучасних підходів у психологічній практиці.

5. Характеристика практики

Програма «Практика під супервізією» призначена для здобувачів освіти закладів вищої освіти України і є вибірковою дисципліною. Згідно навчального плану підготовки психологів за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Магістр», вивчення навчальної дисципліни здійснюється на 2 курсі (денна форма навчання), на вивчення якої відводиться 180 годин.

6. Призначення практики.

Навчальна дисципліна орієнтована на забезпечення компетентності майбутніх психологів, шляхом глибокого оволодіння знаннями з компетентностей щодо супервізійного аналізу випадків, розвитку рефлексивної практики та ефективного використання супервізійних інструментів у психологічній та психотерапевтичній діяльності.

7. Мета вивчення практики

Метою проходження практики є формування у студентів професійних компетентностей щодо супервізійного аналізу випадків, розвитку рефлексивної практики та ефективного використання супервізійних інструментів у психологічній та психотерапевтичній діяльності.

8. Завдання практики

- Ознайомлення з концепціями та моделями супервізії в психології та психотерапії.
- Формування навичок аналізу клінічних випадків під супервізією.
- Розвиток здатності до критичного мислення, рефлексії та етичного прийняття рішень у професійній діяльності.
- Засвоєння методів роботи з клієнтами через супервізійну взаємодію.

8.1 Очікувані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Практика під супервізією» здобувач вищої освіти повинен

Знати:

- Основні концепції, моделі та методи супервізії.
- Етичні та професійні стандарти супервізійної практики.
- Основи побудови супервізійного процесу у психологічній діяльності.

Вміти:

- Використовувати методи аналізу та рефлексії у супервізії.
 - Формулювати та аргументувати психологічні висновки на основі супервізійного аналізу.
 - Професійно комунікувати у супервізійній групі.
- Володіти навичками:
- Використання супервізійних методів у практичній діяльності.
 - Конструктивної критики та зворотного зв'язку у супервізійному процесі.
 - Рефлексії власного професійного досвіду.

1. Зміст практики

1. Тема: Вступ до супервізійної практики.

- Мета та завдання практики під супервізією.
- Роль супервізії у професійному розвитку психолога.
- Основні моделі та форми супервізії.

2. Тема: Організація практичної діяльності психолога.

- Професійні ролі психолога в різних контекстах (освіта, медицина, соціальна сфера тощо).
- Створення умов для ефективної взаємодії з клієнтами.
- Етапи роботи з клієнтом: запит, діагностика, інтервенція, завершення.

3. Тема: Етика та професійна відповідальність.

- Етичний кодекс психолога.
- Конфіденційність, межі професійної компетентності.
- Робота з етичними дилемами в супервізійному просторі.

4. Тема: Психодіагностика та інтерпретація результатів.

- Вибір діагностичних інструментів.
- Проведення обстеження та формулювання психологічного висновку.
- Використання діагностичних даних у супервізійній роботі.

5. Тема: Консультування та психокорекційна робота.

- Вибір підходу та технік відповідно до запиту клієнта.
- Проведення консультаційних сесій.
- Аналіз ефективності втручання на супервізіях.

6. Тема: Рефлексія та самопостереження.

- Ведення щоденника практики.
- Аналіз власних емоційних реакцій і професійних труднощів.
- Формулювання запитів до супервізора.

7. Тема: Супервізійні сесії.

- Представлення кейсів.
- Отримання та надання зворотного зв'язку.
- Робота в малих групах (групова супервізія) та індивідуальні зустрічі.

9. Структура залікового кредиту з практики

Під час «Практика під супервізією» магістри беруть участь у різних видах практичної, наукової, науково-педагогічної або організаційної роботи баз практики та лабораторій ЗФУУ.

Назви змістовних модулів і тем практичних занять	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			Контр Заход и
		л.	п.	с.р.	
1	2	3	4	5	
Змістовий модуль 1.					
Підготовка до консультацій та психодіагностики: Ознайомлення з профілем клієнтів (без порушення конфіденційності). Підбір та вивчення психодіагностичних методик відповідно до запиту. Розробка плану психоконсультаційної чи корекційної сесії.	20	0	0	20	Аналіз виконаних завдань, повнота та якість підсумкового контролю, звіт та захист
Ведення щоденника практики: Регулярне фіксування власних дій, висновків, емоційних реакцій. Формулювання запитів до супервізора на основі аналізу досвіду.	10	0	0	10	
Аналіз практичних кейсів: Складання психологічного портрета клієнта. Формулювання проблеми, гіпотез, мети і стратегії втручання. Самостійне осмислення ефективності застосованих методів.	30	0	0	30	
Підготовка до супервізійних сесій: Систематизація кейсів для представлення на групових чи індивідуальних супервізіях. Підготовка запитань щодо складних ситуацій.	30	0	0	30	
Супервезійні сесії	58	0	0	58	
Рефлексія та самооцінка: Оцінка професійних труднощів та помилок. Визначення зон розвитку та формування індивідуального плану вдосконалення.	10	0	0	10	
Оформлення звітної документації: Складання підсумкового звіту за результатами практики. Підготовка додатків: протоколи сесій, психодіагностичні результати (де можливо), аналітичні матеріали.	20	0	0	20	
Захист	2	0	0	2	
<i>Разом за змістовним модулем</i>	<i>180</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>180</i>	
Усього, годин	180	0	0	180	

План проходження практики

1. Ознайомчий етап:

- Ознайомлення з місцем проходження практики, структурою установи, напрямками діяльності.
- Вступна супервізійна сесія: постановка індивідуальних цілей практики.

- Ознайомлення з етичними нормами роботи в закладі.
 - Вивчення документації, особливостей клієнтського контингенту.
2. Підготовчо-діагностичний етап:
- Проведення первинних бесід із клієнтами під наглядом супервізора.
 - Вибір методів діагностики відповідно до запиту клієнта.
 - Проведення психодіагностики та аналіз результатів.
 - Представлення кейсів на супервізіях, отримання зворотного зв'язку.
3. Консультативно-корекційний етап:
- Проведення консультацій або корекційних занять (індивідуальних або групових).
 - Ведення документації (журналу клієнтів, протоколів сесій тощо).
 - Регулярна участь у супервізіях: аналіз труднощів, рефлексія процесу.
 - Адаптація інтервенцій на основі супервізійного зворотного зв'язку.
4. Підсумково-аналітичний етап:
- Підготовка звіту про проходження практики.
 - Проведення фінальної супервізійної сесії: оцінка особистісного й професійного зростання.
 - Самооцінка досягнутих результатів, визначення напрямів подальшого професійного розвитку.
 - Здача звітної документації та презентація результатів практики.

2. Самостійна робота студента

Зміст завдань	Кількість годин	Забезпечення навчальним матеріалом	Форми оцінювання
Підготовка до консультацій та психодіагностики: Ознайомлення з профілем клієнтів (без порушення конфіденційності). Підбір та вивчення психодіагностичних методик відповідно до запиту. Розробка плану психоконсультаційної чи корекційної сесії.	20	Фундаментальні тексти, наукові публікації, Електронні ресурси	усне опитування, аналіз виконаних завдань
Ведення щоденника практики: Регулярне фіксування власних дій, висновків, емоційних реакцій. Формулювання запитів до супервізора на основі аналізу досвіду.	10	Фундаментальні тексти, наукові публікації, Електронні ресурси	аналіз ведення щоденника практики
Аналіз практичних кейсів: Складання психологічного портрета клієнта.	30	Фундаментальні тексти, наукові публікації, Електронні ресурси	усне опитування, аналіз

Формулювання проблеми, гіпотез, мети і стратегії втручання. Самостійне осмислення ефективності застосованих методів.			виконаних завдань
Підготовка до супервізійних сесій: Систематизація кейсів для представлення на групових чи індивідуальних супервізіях. Підготовка запитань щодо складних ситуацій.	30	Фундаментальні тексти, наукові публікації, Електронні ресурси	усне опитування, аналіз виконаних завдань
Супервезійні сесії	58		Аналіз супервізійної динаміки
Рефлексія та самооцінка: Оцінка професійних труднощів та помилок. Визначення зон розвитку та формування індивідуального плану вдосконалення.	10	Фундаментальні тексти, наукові публікації, Електронні ресурси	усне опитування, аналіз виконаних завдань
Оформлення звітної документації: Складання підсумкового звіту за результатами практики. Підготовка додатків: протоколи сесій, психодіагностичні результати (де можливо), аналітичні матеріали.	20	Фундаментальні тексти, наукові публікації, Електронні ресурси	аналіз виконаних завдань, повнота та якість підсумкового звіту
Захист	2		
Всього	180		

3. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Васьковська О. П., Тришина Н. М. (2020). *Супервізія в психологічній практиці: теорія і методика*. Київ: Видавництво Ліра-К.
2. Карвасарський Б. Д. (ред.). (2000). *Практична психотерапія*. СПб: Питер.
3. Рожнов В. Є., Дубровіна І. В., Мітіна Л. М. (2017). *Основи психологічного консультування*. Київ: Академія.
4. Трухановська Н. О. (2019). *Етичні аспекти професійної діяльності психолога*. Львів: ЛНУ імені Івана Франка.
5. Corey, G. (2016). *Theory and Practice of Counseling and Psychotherapy* (10th ed.). Boston: Cengage Learning.
6. Dryden, W. (2013). *Skills in Rational Emotive Behaviour Counselling & Psychotherapy*. SAGE Publications.

7. Feltham, C., & Horton, I. (Eds.). (2012). *The SAGE Handbook of Counselling and Psychotherapy*. SAGE Publications.
8. Hawkins, P., & Shohet, R. (2012). *Supervision in the Helping Professions* (4th ed.). Maidenhead: Open University Press.
9. McMahon, M. (2014). *The Systems Approach to Supervision: Contributions from Systems Theory and Family Therapy*. *British Journal of Guidance & Counselling*, 42(1), 27–36.

Інформаційні ресурси:

1. <https://repo.usfu.edu.ua/home> – Електронні ресурси ЗФУУ
2. Національна психологічна асоціація України – <https://npa-ua.org>
3. American Psychological Association (APA) – <https://www.apa.org>
4. British Association for Counselling and Psychotherapy (BACP) – <https://www.bacp.co.uk>
5. Платформа для психологів та супервізорів – "Розкажи мені" – <https://tellme.com.ua>
6. Ресурс Центру PTSD (VA, США),
DRRI2 – <https://www.ptsd.va.gov/professional/assessment/deployment/drri.asp>

13. Контроль і оцінка результатів навчання

13.1. Види контролю (поточний, підсумковий), проміжна атестація

Методи контролю: поточний, підсумковий.

При оцінюванні знань здобувача освіти приділяється перевага стандартизованим методам контролю: тестування (комп'ютерне), письмові роботи, контроль практичних навичок.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми. Він містить: опитування, співбесіду, відповіді на питання, комп'ютерне тестування, виступ з доповіддю, захист рефератів.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці вивчення дисципліни у вигляді диференційованого заліку.

13.2. Форми контролю

Оцінка за розділ визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, що присвоюється здобувачу освіти при засвоєнні кожного розділу (залікового кредиту) – 100, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 60 балів (60%), за результатами підсумкового контролю – 40 балів (40%).

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей з кожної теми та під час індивідуальної роботи викладача зі здобувачами освіти. При оцінюванні навчальної діяльності здобувача освіти необхідно надавати перевагу стандартизованим методам

контролю: тестуванню, структурованим письмовим роботам, структурованому за процедурою контролю практичних навичок в умовах, що наближені до реальних.

ОЦІНКУ **“ВІДМІННО”** отримує здобувач освіти, який твердо знає програмовий матеріал, глибоко його засвоїв, вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає, у відповіді якого тісно пов'язується теорія з практикою. При цьому здобувач освіти не вагається з відповіддю при видозміні завдання, вільно справляється з задачами та питаннями другого та третього рівня оцінки знань, виявляє знайомство з монографічною літературою, вірно обґрунтовує прийняте рішення, володіє елементами лікарської техніки, різносторонніми навиками та прийомами виконання практичних робіт. Практичні навички виконує без помилок, вміє в професійній діяльності ефективно використовувати набуті знання.

ОЦІНКУ **“ДОБРЕ”** отримує здобувач освіти, який знає програмовий матеріал грамотно і змістовно його викладає, який не допускає значних неточностей у відповіді на запитання, правильно використовує теоретичні положення при вирішенні практичних запитань і задач, володіє необхідними навиками і технікою їх виконання.

ОЦІНКУ **“ЗАДОВІЛЬНО”** отримує здобувач освіти, який знає основний матеріал, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність у викладанні програмового матеріалу і відчуває труднощі при виконанні практичних навиків або виконує їх з істотними помилками, з помилками вирішує ситуаційні задачі третього рівня контролю знань.

ОЦІНКУ **“НЕЗАДОВІЛЬНО”** отримує здобувач освіти, який не знає значної частини програмового матеріалу, допускає значні помилки у його викладанні, невпевнено, з великими труднощами виконує практичні навички.

Бали за поточну успішність прив'язуються до середньої арифметичної оцінки за традиційною чотирибальною системою незалежно від кількості занять. Конвертація проводиться перед підсумковим контролем.

Таблиця конвертації середньої арифметичної в кількість балів ECTS

Середня арифметична оцінка за п'ятибальною шкалою	Бали ECTS	Середня арифметична оцінка за п'ятибальною шкалою	Бали ECTS
1	2	3	4
4,93-5,0	60	3,90-3,85	44
4,87-4,80	59	3,84-3,78	43
4,81-4,73	58	3,77-3,72	42
4,74-4,69	57	3,71-3,66	41
4,68-4,60	56	3,65-3,59	40
4,61-4,56	55	3,58-3,53	39
4,55-4,49	54	3,52-3,46	38
4,48-4,43	53	3,45-3,40	37
4,42-4,36	52	3,39-3,33	36

4,35-4,30	51	3,32-3,27	35
4,29-4,24	50	3,26-3,20	34
4,23-4,17	49	3,19-3,14	33
4,16-4,11	48	3,13-3,07	32
4,10-4,04	47	3,06-3,01	31
4,03-3,98	46	3,0	30
3,97-3,91	45		

Підсумковий контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем на останньому контрольному занятті. До підсумкового контролю допускають здобувачів освіти, які виконали всі види робіт, що передбачені навчальною програмою, та при вивченні розділу набрали кількість балів, не меншу за мінімальну. Конкретні форми підсумкового контролю визначаються у робочій навчальній програмі

Підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо здобувач освіти набрав не менше 20 балів.

Оцінювання дисципліни:

Оцінка з дисципліни виставляється лише здобувачам освіти, яким зараховані усі розділи з дисципліни. Оцінка з дисципліни виставляється як середня з оцінок за розділи, на які структурована навчальна дисципліна. Оцінка з дисципліни Fx, F ("2") виставляється здобувачам освіти, яким не зараховано хоча б один розділ з дисципліни після завершення її вивчення. Оцінка Fx ("2") виставляється здобувачам освіти, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання підсумкового контролю не більше двох разів за графіком, затвердженим деканатом.

Здобувачі освіти які одержали оцінку F по завершенні вивчення дисципліни (не виконали навчальну програму хоча б з одного розділу або не набрали за поточну навчальну діяльність з розділу мінімальну кількість балів), мають **пройти повторне навчання з відповідного розділу**. Рішення приймається керівництвом ЗВО відповідно до нормативних документів, затвердженим в установленому порядку.

14. Політика навчальної дисципліни

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватися обов'язків, передбачених статтею 63 Закону України «Про вищу освіту», а також:

- своєчасно та в повному обсязі відвідувати заняття, передбачені навчальним планом та графіком навчального процесу;
- своєчасно та належним чином виконувати всі види завдань, передбаченими навчальними планами та програмами;
- у встановленому державними стандартами обсязі володіти теоретичними знаннями, практичними навичками, сучасними методами досліджень, проходити контрольні заходи, передбачені навчальними планами та програмами;

- своєчасно складати (перескладати) залік, виконувати контрольні роботи, відпрацьовувати заняття в терміни та за графіком, встановленими кафедрою психології;
- своєчасно інформувати викладача щодо неможливості з поважних причин відвідувати заняття;
- постійно прагнути до підвищення загальної культури, морального вдосконалення, проявляти належну повагу до керівних, науково-педагогічних, навчально-допоміжних працівників;
- дбайливо ставитись до майна, яке йому надано в користування, дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку;
- виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями.
- у повному обсязі відшкодувати збитки, нанесені невиконанням чи неналежним виконанням умов з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки.

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватися положень етичного кодексу ЗФУУ.

Здобувач освіти має права, передбачені статтею 62 Закону України «Про вищу освіту».

Усі форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів зазначенні в положенні університету про оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни.